

Testeboån värdefull för Gävle

Text och bild Bernt Moberg

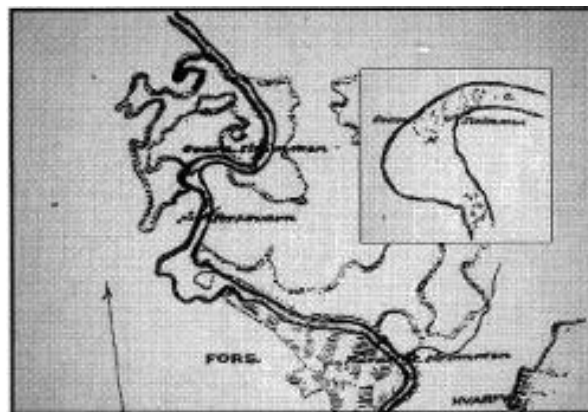

Den egentligen mer sydliga safsan, en typ av ormbunke, och flera olika så kallade ädellövträd, på bilden exempelvis ask, trivs vid Testeboån.

Det pratas och skrivs mycket om att Testeboån har så stora värden för naturvård och friluftsliv. Vad är det egentligen som är så märkvärdigt med ån?

Tack vare sina höga naturvärden är Testeboån sedan början av åttiotalet klassad av Naturvårdsverket som ett *riksintresse för naturvården*. Längs Testeboån inom Gävle kommun finns dessutom två naturreservat - *Testeboåns naturreservat* och *Naturreservatet Testeboåns delta*. Reservaten är bildade för att säkra områdets möjligheter att även i framtiden kunna rymma såväl alla naturvärden som möjligheterna till ett attraktivt friluftsliv. Därtill är hela Testeboån och dess omgivningarna från Oslättfors ner till havet utpekade som ett *Natura 2000-område*. Natura 2000 är ett nätverk av de mest skyddsvärda naturområdena inom EU. Till detta kommer att Testeboån ingår i Baltiska fiskerikommissionens laxprojekt - *Salmon Action Plan* och att ån är utsedd av Fiskeriverket att i framtiden fungera som *genbank för Dalälvens laxstam*.

Länsstyrelsen har klassificerat Testeboån som *högsta naturvärde* i naturvårdsprogrammet för länet. Tittar vi i *naturvårdsprogrammet för Gävle kommun* och i det kommande *miljöprogrammet för kommunen* så ser vi att Testeboån är mycket högt prioriterad.

Qvarnströmmen hette strömmen ungefär 150 meter uppströms befintlig damm i Forsby. Nu ska Qvarnströmmen återfå brusa fritt.

Åns naturvärden har beskrivits i många sammanhang. Boken *Värdefull natur i Gävle* av Bonde och Ståhl ger en bra bild av Testeboåns natur. Kort kan värdena beskrivas med att: Områdets natur är relativt orörd. Testeboån har ett stort antal strömsträckor som utgör ett värdefullt lek- och uppväxtområde för lax och öring. Svämskogar med ädla lövträd är karaktäristiskt för ån. Svämskog skapas av de återkommande översvämningarna. Den domineras av lövskog. Närheten till vattnet och bryneffekten skapar ett mikroklimat som är gynnsamt för många sydliga och fuktighetsälskande arter. Älvängarna som omger ån är mycket intressanta ur botanisk synvinkel, bland annat vid Ellermurarna uppströms Brännsågen.

Testeboån och dess omgivningarna är på många sätt det Nedre Dalälvsområdet i miniatyr. Floran och faunan är rik med ett stort antal rödlistade arter. Ån hyser landets nordligaste förekomster av vildväxande ek. Även flera andra "ädla" lövträd som ask, lönn och hassel växer längs ån. Den sällsynta och i länet fridlysta omibunken safsa finns i rika förekomster längs åns forsande partier. Flodpärimussla och flodkräfta, som idag är mycket sällsynta, finns båda i Testeboån. Till och med utter finns vid ån.

Testeboån är, tack vare alla sina värden, utan tvekan ett av det absolut värdefullaste naturobjekten inom Gävle kommun. Ån är definitivt det naturobjekt inom kommunen som det satsas mest resurser på när det gäller naturvård.

Även ur vårt mer mänskliga perspektiv har Testeboån ett stort värde. De positiva effekterna, i form av både fysiskt och psykiskt välbefinnande, av att vistas i naturen är vetenskapligt belagda. I och för sig kan man väl gå ut i naturen var som helst, men faktum är att ett rinnande vatten har en alldeles speciell dragningskraft.

Det finns även en positiv effekt åt andra hållet av intresset för ån som vi inte får glömma. Det är det faktum att om vi människor uppskattar ån och har glädje av den på olika sätt så kommer vi också att vara mer rädd om den i framtiden.

Är det då värt att satsa alla de pengar och allt det engagemang som görs för att ån ska vara "levande"? Ja självklart, tycker naturligtvis vi som är engagerade för Testeboån. Vårt problem är att vi inte kan sätta en prislapp som talar om vad en levande å med vacker natur intill en stad med snart hundra tusen invånare är värd. Som tur är tycks kunskapen om de värden som ovan beskrivits ändå vara väl kända bland allmänhet och politiker.

[Hillebygden, Nr. 2, 2004]